

Nr 538.

Av herrar **Olsson** i Närlinge och **Westman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 213, med förslag till ändring i hälsovårdsstadgan samt omorganisation av distriktsvården m. m.

I proposition nr 213 har Kungl. Maj:t bland annat framlagt förslag om ändrad lydelse av 36 § i hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919. Ändringen innebär, att särskild hälsovårdsnämnd skall tillsättas för område med mera än 1,500 invånare, såframt ej medicinalstyrelsen på framställning av kommunalfullmäktige medgiver undantag. För hälsovårdsområde med 1,500 invånare eller därunder må, enligt propositionen, sådan nämnd ock tillsättas, där så prövas erforderligt. Utgöres hälsovårdsnämnden av kommunalnämnden, skall en av nämndens ledamöter med särskild insikt i och intresse för hälsovårdsfrågor av kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, dessa utses att för den tid han är vald till ledamot bereda och inför hälsovårdsnämnden föredraga de ärenden, som ankomma på nämndens prövning.

Bostadsutredningen för landsbygden hade rörande gränsdragningen mellan kommunerna föreslagit, att särskild hälsovårdsnämnd skulle utses för hälsovårdsområde med mera än 3,000 invånare. Endast en ledamot av utredningen var av skiljaktig mening, i det han ansåg att gränsdragningen i fråga om särskild hälsovårdsnämnd borde ske vid en folkmängd av 1,500 personer.

Departementschefen har upptagit reservantens förslag men framhåller, att det vid en sådan gränsdragning ej torde kunna undvikas, att här och var särskild hälsovårdsnämnd bleve obligatorisk, utan att egentligt behov därav förefunnos. Detta skulle kunna inträffa i sådana kommuner, där småbruk och bondgårdar förhärskar. Med hänsyn härtill och för vinnande av smidighet i systemet har föreslagits, att dylik kommun skulle kunna erhålla undantag från den allmänna regeln om obligatorisk särskild hälsovårdsnämnd, varvid avgörandet anförtros åt medicinalstyrelsen.

Av det referat över avgivna yttranden, som återgives i propositionen, framgår, att endast i ett mindre antal fall förslaget om gränsdragning mellan större och mindre kommuner vid ett invånarantal av 1,500 tillstyrkts. I vissa yttranden ha däremot uttalats önskemål om uppmjukning av den föreslagna skyldigheten att tillsätta särskild hälsovårdsnämnd i kommun med mer än 3,000 invånare. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har sålunda ansett, att dispens från nämnda skyldighet borde kunna meddelas, exempelvis där kommunalnämnd utser särskilda hälsovårdskommitterade eller hälsovårdskontrollen eljest kan anses personligen väl tillgodosedd. Jämväl av förste

provinsialläkaren och landstinget i Gävleborgs län framhålles önskvärdheten av dispensmöjlighet i förevarande hänseende. Förste provinsialläkaren i Värmlands län förmenar, att behovet och ej folkmängden i och för sig bör vara avgörande för tillsättande av särskild hälsovårdsnämnd. Några hushållningssällskap ha bestritt behovet av särskild hälsovårdsnämnd utöver vad gällande bestämmelser medgiva. Hushållningssällskapet i Gävleborgs län har i detta avseende betonat, att fördelningen av den kommunala förvaltningens olika grenar på särskilda nämnder eller kommittéer för varje gren, såsom skett med fattigvård, barnavård, pensionsväsendet och arbetslöshet m. m. visat sig medföra, utom ökade administrationskostnader, en fördyring av den allmänna omvårdnaden. Genom förvaltningens uppdelning minskas icke heller kommunalnämndens arbete i motsvarande grad, enär kommunalnämnden såsom centralorgan för kommunens ekonomiska förvaltning icke blott beredes svårigheter att fylla denna uppgift utan direkt förhindras däri, då varje nämnd såsom ansvarig för sin speciella uppgift ställer fordran på att få sina krav tillgodosedda.

Meningarna äro alltså delade redan i fråga om behovet och nyttan av särskild hälsovårdsnämnd i kommuner med över 3,000 invånare. Att sätta gränsen så lågt som Kungl. Maj:ts föreslagit och göra den särskilda hälsovårdsnämnden obligatorisk så snart invånarantalet överstiger 1,500 torde under inga förhållanden vara påkallat för närvarande. Departementschefens uttalande, att vid en sådan gränsdragning särskild hälsovårdsnämnd här och var bleve obligatorisk, utan att egentligt behov därav förefunnes, styrker denna uppfattning. Departementschefen har också nödgats föreslå möjlighet att medgiva undantag i vissa fall. Då emellertid behov av särskild hälsovårdsnämnd i dessa mindre kommuner endast undantagsvis kan väntas föreligga, synes det vara lämpligare och riktigare att fasthålla vid bostadsutredningens förslag om ett invånarantal av mera än 3,000 såsom gräns. Även vid denna gränsdragning torde möjligheten till undantag på framställning av kommunalfullmäktige böra hållas öppen. Å andra sidan bör särskild hälsovårdsnämnd kunna tillsättas även i mindre kommuner där så prövas erforderligt och framställning härom göres av kommunalstämma eller kommunalfullmäktige.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 36 § hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 (nr 566) måtte uttala sig för ovan angivna ändringar i Kungl. Maj:ts förslag.

Stockholm den 23 mars 1935.

C. G. Olsson,
Närlinge.

K. A. Westman,
Brobygård.